

NyföretagarCentrum

REGERINGSKANSLIET	
Näringsdepartementet	
Registratörn	
Ink	2015 -09- 14
Dnr.	N2015/4705/KF

Till Näringsdepartementet

Remissvar Statliga finansieringsinsatser - "En fondstruktur för innovation och tillväxt" (SOU 2015:64)

NyföretagarCentrum Sverige / Stiftelsen Svenska Jobs and Society ber att få lämna följande synpunkter och förslag mot bakgrund av betänkande av utredningen Statliga finansieringsinsatser (SOU:2015:64);

Nyföretagandet viktigt för tillväxt

NyföretagarCentrum startar framtidens företag - företag som ger tillväxt. För tillväxten i landet spelar NyföretagarCentrum en stor roll. Efter släkt och vänner och Skatteverket/ Bolagsverket är det (enligt Tillväxtverkets Entreprenörbarometer 2012) NyföretagarCentrum man vänder sig till då man ska starta företag. Med lokal rådgivning, mentorskap och informationsinsatser ges nyföretagare otvetydigt bättre möjligheter till start och tillväxt. Tillväxtanalys har kunnat konstatera att de företag som startas genom NyföretagarCentrum har signifikant högre överlevnad, högre förädlingsvärde och högre lönsamhet jämfört med företag som inte givits motsvarande rådgivning av NyföretagarCentrum (Tillväxtanalys 2012:14).

NyföretagarCentrum Sverige

NyföretagarCentrum finns över hela landet i över 200 kommuner. Som landets ledande aktör inom nyföretagande har verktygen successivt utvecklats för att bidra till fler hållbara nya företag.

Varje år startas genom NyföretagarCentrum nära 10 000 nya företag (15 % av de registrerade nya företagen). Detta ger 10 000 nya jobb årligen. Samtidigt leder det till att årligen ca 4 miljarder kronor i skatteintäkter tillförs stat och kommuner. Det statliga ekonomiska stödet till NyföretagarCentrum Sverige i ekonomiska är samtidigt mycket svagt. (2,5 miljoner kronor ges här i verksamhetsbidrag genom Tillväxtverket). Med ökat statligt stöd kan som framhållits till Näringsdepartementet och Tillväxtverket mer uträttas.

Fler nya företag behövs

Det är väl känt att Sverige alltjämt har för få starter av nya företag. Under 2000-talets första decennium ägde en viktig ökning rum av antalet nya företag i landet. Dock tycks denna uppgång tyvärr nu ha avstannat enligt GEM rapporten 2015.

Minskningen är särskild tydlig vad gäller nya företag. Nyföretagandet mäts även av NyföretagarCentrum Sverige i samarbete med Bolagsverket (Nyföretagarbarometern). Här kan konstateras att nivån på antalet nyregistrerade företag är tämligen oförändrad kring 60 000 nya företag per år.

Det kan konstateras att "viljan" till start av företag är trots detta hög i Sverige. Varannan svensk uppger att man vill starta företag. Problemen uppkommer dock då det kommer till förverkligandet. Endast 0,6% av Sveriges befolkning förverkligar sin önskan och startar företag.

Alla företag behövs

Ett stort utbud av nya företag behövs om fler tillväxtföretag ska tillkomma. Det räcker alltså inte endast med ett fåtal nya företag inom i ett begränsat antal branscher utan en omfattande bredd krävs i näringslivet.

Finansieringen vid start är av utomordentligt stor betydelse. Lösningar för att underlätta finansieringen för företag behövs i hög grad. Att dock enbart fokusera på "tillväxtföretag" med större lånesummor som gjorts i utredningen, leder lätt fel.

Utländska erfarenheter

Att även ta del av andra länders modeller och erfarenheter är viktigt. Holland och Kanada kan särskilt studeras där mikrolånesystem finns och som i dessa länder spelar en viktig roll. Erfarenheterna visar att kombinationen av insatser med rådgivning, mentorskap och mikrolån ger mycket goda effekter. YBI (Youth Business International) har visat att insatser av detta slag ger resultat vare sig de implementeras i Europa, Sydamerika, Asien eller Afrika.

Allt svårare att få lån

Under senare år har lånemöjligheterna vid start av företag hämmats inte minst mot bakgrund av banklagstiftningen. Räntevillkoren för företagslån är ofta höga. Att en nyföretagare idag får företagslån - utan att samtidigt ställa säkerheter till förfogande - sker ytterst sällan. Det är vidare väl känt att yngre har större svårigheter att erhålla finansiering än äldre. Vidare har kvinnor svårare att erhålla finansiering än män. Likaså har personer av utländsk härkomst svårare att erhålla finansiering än de som är födda i Sverige. Stora lånebelopp är ofta även lättare att få del av än små. Det lönar sig ju föga för finansiärer att låna ut mycket små belopp på 10 000 – 250 000 kr där risk finns, ränteintäkten är låg och arbetsinsatsen är hög.

Behovet av mikrolån - lån upp till 250 000 kr med låga räntor och utan något krav på säkerheter - är samtidigt stort. På samma sätt som vi har ett studiefinansierings-system i Sverige för att underlätta möjligheten av högre studier borde ett väl utbyggt mikrolånesystem finnas i landet.

Almis försöksverksamhet

Almi har i ökad utsträckning under senare tid börjat prioritera verksamheten med mikrolån mot bakgrund av finansiering från EIF. Dock är numerären här fortfarande ytterst begränsad och inte heller spridd i landet. NyföretagarCentrum Sverige ser mycket positivt på den försöksverksamhet i samarbete som bedrivs här med Almi men gärna en utvecklad modell där NyföretagarCentrums resurser bättre tas till vara.

Den modell som föreslås i utredningen om att Almi ska låta lokala organisationer i Almis ställe behandla och bereda lån (här innovationslån och mikrolån upp till 150 000 kronor samt investeringar i preseed upp till 250 000 kronor) är riktig. Det är emellertid ytterst märkligt och förvånande att som utredaren föreslår låta Vinnovas modell för utvärdering av inkubatorer vara utgångspunkt för sådan kvalificering. Att just Vinnovas kriterier skulle vara lämpade här kan starkt ifrågasättas. Det finns givetvis även andra än inkubatorerna - som NyföretagarCentrum – vilka är lämpliga för dessa uppgifter. NyföretagarCentrum med sina många diplomerade Rådgivare lokalt runt om i landet har den kunskap och erfarenhet som här krävs. Det bör därför istället ankomma åt Almi att besluta vilka lokala organisationer och utvärderare som ska anses ha de nödvändiga kvalifikationer som krävs för uppgifterna.

Att främja tillväxt och underlätta finansieringsmöjligheterna

Fokus i utredningen har lagts på snabbväxande innovativa företag. Detta kan dock inte sägas vara helt i enlighet med utredningsdirektiven. I utredningsdirektiven finns ett vidgat finansieringsfokus där åtgärder inte enbart förutsätts gälla för tillväxtföretag. Utredarens hypotes bygger på att de flesta företagen inte har behov av finansiering. Inget kunde dock vara mera felaktigt. Verkligheten talar här annorlunda. Det är vidare oftast inte de stora lånebeloppen som är svårast att få del av som företagare utan de små. Att dessutom i förhand med säkerhet veta vilka företag, dessutom här ett litet antal, som lyckas och ger tillväxt är heller ingen lätt uppgift. Erfarenheter visar att start av företag med försiktighet och litet startkapital ofta kan leda till bättre resultat än en företagsstart med många miljoner i tillskjutet riskkapital.

NyföretagarCentrum Sveriges förslag

Mikrolån med rimliga räntenivåer och utan krav på säkerhet borde ges till nyföretagare. Som villkor för mikrolån borde ställas att en genomgången godkänd Affärsplan finns. Sådan granskning och utvärdering kan NyföretagarCentrum utföra. Härigenom kan affärsiden och de personliga förutsättningarna liksom återbetalningsförmågan bättre bedömas. NyföretagarCentrums medverkan ger, vilket visats av Tillväxtanalys, bättre förutsättningar för företag att nå högre förädlingsvärde, högre lönsamhet och högre överlevnad.

Ett mikrolån ska självfallet inte ges automatiskt från bankens eller Almis sida. Ett lån är ett lån och därmed återbetalningspliktigt - inte ett bidrag. Dock måste på ett mer omfattande sätt sätt själva företagsiden och förutsättningarna kring denna bättre genomlysas. Att avgöra återbetalningsförmågan mot bakgrund av enbart de rådande ekonomiska förhållandena och de säkerheter som vid lånetillfället kan lämnas innebär dess värre att många företag som borde startats aldrig kommer till stånd. Detta gäller i synnerhet för unga och även för personer med utländsk bakgrund vilka saknar ekonomiska tillgångar i landet och även kredithistoria. Skäl finns därför att överväga om ett mikrolånesystem primärt ska riktas till unga 18 - 35 år.

Små lånebelopp är viktiga. Nyföretagare önskar inte skuldbelägga sig i onödan. Mikrolånets lånestorlek bör därför vara begränsat till ett belopp om högst 250 000 kr. Ett snittlån på 100000 kr är här att räkna med. Räntenivån för mikrolånet bör inte heller överstiga 6 %. Lånen bör hanteras och utbetalas av såväl Almi som Affärsbankerna.

Om 20 % av de ca 60 000 nya företagarna skulle ges ett mikrolån skulle uppskattningsvis 12 000 nya företag årligen kunna tillkomma. 1,2 miljarder kr skulle i detta fall behöva finnas tillgängligt i total lånevolym årligen för utlåning. Om mikrolånet skulle inskränkas till enbart unga skulle uppskattningsvis 6 000 personer per år här ges tillgång till bättre lånemöjligheter. 600 miljoner kronor skulle i detta fall årligen krävas i lånevolym för utlåning.

Återbetalning av lånebeloppet bör i regel ske efter år 3 år. Förlusterna bör sannolikt

inte överstiga totalt 3 %. Med en statlig garanti på 30 % av totalt belopp borde banker och Almi utan större dröjsmål och risk kunna handha detta.

Även om ett införande av ett mikrolånesystem innebär begränsade kostnader initialt för staten bör konstateras att fler nya företag innebär tillkommande skatteintäkter för stat och kommuner.

NyföretagarCentrum förordar att Almi Företagspartner snarast ges i uppdrag att tillsammans med NyföretagarCentrum Sverige utforma ett genomarbetat förslag till mikrolån gärna i samverkan med Affärsbankerna.

Stockholm 2015-09-11

Med vänliga hälsningar

NyföretagarCentrum Sverige (Stiftelsen Svenska Jobs and Society)

Harry Goldman
VD